

๑๕

พ ร ะ ภั ท ท ก า ปั ล านี เ ถ ร

บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ การงานชอบ
เป็นผู้มีการศัต์มาก ได้ทำบุญไว้ในชีวิตอันมีประมาณน้อยนิด
ในมนุษยโลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไปย่อมเข้าถึง
สวรรค์

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๕

ชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในวัฏสงสาร หากยังเวียนว่ายอยู่ในความมืดมนแห่งทะเลทุกข์ ชีวิตนั้นย่อมต้องทนทุกข์ทรมานอีกยาวนาน トラバใดที่พระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังปรากฏอยู่ トラบนั่นย่อมมีผู้ได้โอกาสบรรลุธรรมและด้วยความปรารถนาที่จะไปให้ถึงวันแห่งความสำเร็จของชีวิต ผู้ที่มีบุญมีปัญญาจึงรักการสั่งสมบุญบารมี มีมโนปณิธานอันแน่วแน่ ใจจะต้องไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ไม่ว่าชีวิตจะตกอยู่ในภาวะที่เลวร้ายเพียงใด ใจก็ยังมุ่งมั่นต่อเป้าหมายสูงสุดมุ่งมั่นในทางพระนิพพาน เราทั้งหลายโชคดีที่ได้โอกาสเกิดมาเป็นมนุษย์ มาพบพระพุทธศาสนา ให้ใช้โอกาสนี้สร้างบารมีกันให้เต็มที่

มีวาระพระบาลีที่กล่าวไว้ใน สัมมาทิฏฐิสูตร ว่า

“บุคคลในโลกนี้ ตั้งใจไว้ชอบ กล่าววาจาชอบ การงานชอบ เป็นผู้มีการสดับมาก ได้ทำบุญไว้ในชีวิตอันมีประมาณน้อยนิดในมนุษย์โลกนี้ บุคคลนั้นเป็นผู้มีปัญญา เมื่อตายไป ย่อมเข้าถึงสวรรค์”

การดำเนินชีวิตของสรรพสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ต้องเผชิญกับสิ่งต่างๆ มากมาย มีทั้งดี และไม่ดี ทั้งสุข และทุกข์ ประสพการณ์ต่างๆ สอนให้แต่ละชีวิตต้องเรียนรู้ในการดำรง

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๖

ชีวิตเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย แต่ถ้าเรารู้จักดำเนินชีวิต มีความคิด คำพูด และการกระทำที่ดีงาม มีเป้าหมายมั่นคงมุ่งตรง ต่อหนทางพระนิพพาน และหมั่นสั่งสมบุญกุศลอยู่ตลอดเวลา เส้นทางชีวิตของเราย่อมจะพบกับความสุขความสมหวังอย่าง แน่นนอน เหมือนพระเถรีภัททกาปิลาณี ผู้เป็นพระอรหันตเถรีใน ครั้งสมัยพุทธกาล ท่านได้เดินข้ามพ้นห้วงแห่งสังสารวัฏแล้ว

*ย้อนไปในกับที่หนึ่งแสนจากภัทรกัปนี้ พระปฐมุตตร-
ลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้เสด็จอุบัติบังเกิดขึ้น ครั้งนั้นในเมือง
หงสาวดี มีเศรษฐีชื่อว่า วิเทหะ เป็นผู้มีทรัพย์มาก ในชาตินั้น
พระเถรีได้เป็นชายาของท่านเศรษฐี บ่อยครั้งที่เศรษฐีพร้อมกับ
บริวารได้เข้าไปเฝ้าเฉพาะพระพักตร์ของพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า
มีโอกาสฟังธรรมซึ่งเป็นเหตุนำความสุขมาให้ พระบรมศาสดา
ทรงประกาศแต่งตั้งสาวกองค์หนึ่งไว้ในตำแหน่งผู้เลิศของสาวก
ผู้กล่าวสรรเสริญอุตตงควัตร ท่านเศรษฐีฟังแล้วบังเกิดความ
เลื่อมใส ได้ถวายทานแด่พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าตลอดระยะเวลา
๗ วัน แล้วชบศีระชะลงแทบพระยุคลบาท ปรารถนาตำแหน่ง
นั้นด้วย พระบรมศาสดาเมื่อจะทรงให้บริษัทอาจหาญว่าเงิใน
ธรรม และเพื่อบุญเคราะห์ท่านเศรษฐีจึงได้ตรัสว่า

พระภิกษุทกกาปิลาณีเถรี

๓๑๓

“ในกัปที่หนึ่งแสนแต่ภัทรกัปนี้ เธอจะเป็นพระสาวกนามว่า กัสสปะ ในพระศาสนาของพระบรมศาสดาพระนามว่า โคตม ความปรารถนาของเธอจะสำเร็จในพระศาสนาของพระศาสดาพระองค์นั้น” เศรษฐีได้ฟังพุทธพยากรณ์เช่นนั้น ก็มีความร่าเริงเบิกบานใจ จึงตั้งใจสร้างบารมียิ่งๆ ขึ้นไป ได้บำรุงพระภิกษุสงฆ์ด้วยปัจจัยสี่เรื่อยมาจนตลอดอายุขัย

เมื่อพระปทุมุตตรสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว ท่านเศรษฐีจึงเชิญชนหมู่ญาติมิตรมาประชุมกัน สร้างพระสถูปเจดีย์สำเร็จด้วยรัตนะ สูง ๗ โยชน์ รุ่งเรืองดังพระอาทิตย์ส่องแสงในยามฟ้าใส และได้ปลูกต้นไม้ดอกไม้บานสะพรั่ง เพื่อบูชาพระบรมศาสดา ส่วนภรรยาของเศรษฐีได้ให้ช่าง ๗ คน เอารัตนะ ๗ อย่าง ทำเป็นตะเกียง ๗๐๐,๐๐๐ ดวง เอน้ำมันหอมใส่จนเต็มทุกดวง ตามประทีปไว้ในอาณาบริเวณโดยรอบพระเจดีย์แสงประทีปได้ลุกลองสว่างไสวดังไฟไหม้ป่าอ้อ เพื่อบูชาบุคคลผู้มีพระคุณอันยิ่งใหญ่ ผู้อนุเคราะห์สัตว์โลกทั้งปวง และยังให้ช่างทำหม้อ ๗๐๐,๐๐๐ ใบ บรรจุรัตนชาติดินาสนินิคมจนเต็ม และมีวัตถุที่ควรบูชาที่เป็นทองตั้งไว้ในท่ามกลางระหว่างหม้อทุกๆ ๘ ใบ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

ในกัปที่ ๙๑ แต่ภัทรกัปนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามว่า วิปัสสี ได้เสด็จอุบัติขึ้นในโลก ครั้นนั้นในเมืองพันธุมิตี

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๘

มีพราหมณ์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ดี เป็นผู้มั่งคั่งสมบูรณ์ด้วยคุณธรรม และทรัพย์สมบัติ แต่ภายหลังกลับตกยาก แม้ครั้งนั้นนางก็ไปเกิดเป็นพราหมณี มีใจศรัทธาเสมอกันกับพราหมณ์นั้น วันหนึ่งพราหมณ์ได้เข้าไปเฝ้าพระมหามุนี ฟังธรรมจากพระองค์แล้ว ก็เบิกบานใจได้ถวายผ้าห่มผืนหนึ่ง มีผ้านุ่งผืนเดียวกลับไปบ้านและบอกให้ภรรยาอนุโมทนาในผลทานนั้น นางพราหมณีก็เกิดความปีติยินดีประนมมืออนุโมทนาสาธุการว่า “ข้าแต่นาย ผ้าห่มผืนนั้น ท่านได้ถวายดีแล้วแต่พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้ประเสริฐผู้คงที่ และด้วยบุญนั้นที่ได้ทำไปด้วยความศรัทธา ขอให้ข้าพเจ้ามีส่วนในบุญนั้นด้วยเถิด” บุญนั้นทำให้ทั้งสองมีความเจริญด้วยสุขสมบัติร่วมกัน ได้ท่องเที่ยวไปในสุคติภพ

ต่อมา บุญส่งผลให้พราหมณ์ได้เป็นพระราชาผู้ยิ่งใหญ่ในกรุงพาราณสี ครั้งนั้นนางพราหมณีได้เป็นมเหสีของพระราชา และเป็นทีโปรดปรานเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเคยสร้างบุญร่วมกันมาแต่ชาติปางก่อน ครั้งนั้น พระราชาทอดพระเนตรเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ๘ พระองค์ กำลังเที่ยวบิณฑบาต ได้ถวายบิณฑบาตที่ประณีตแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า ด้วยความเบิกบาน พระทัย ทรงนิมนต์ให้อยู่เป็นเนื่อนาบุญ และรับสั่งให้พวกช่างสร้างมณฑปวัดณะที่สำเร็จด้วยทองสูงถึง ๑๐๐ คอก เมื่อสร้างเสร็จ พระราชาทรงอาราธนาพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหมดให้เข้าไปพัก

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๑๕

อาศัย ได้ถวายทานแด่พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นด้วยพระหัตถ์
ของพระองค์เองไม่เคยขาด แม้ครั้งนั้นพระมเหสีก็ได้ถวายทาน
ร่วมกับพระราชา

มีอยู่ภพชาติหนึ่งท่านได้บังเกิดในตระกูลกุฎุมพีผู้มั่งคั่ง
วันหนึ่งน้องของสามีเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า จึงเอาอาหารที่
เป็นของพี่ชายซึ่งก็คือสามีของท่าน ถวายแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า
แต่เดิมท่านมีความศรัทธาเลื่อมใสในพระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อ
เห็นเช่นนั้นจึงโกรธน้องของสามี และน้อยใจในพระปัจเจกพุทธเจ้า
ได้เทปิตุบาทของพระปัจเจกพุทธเจ้าทิ้ง แล้วถวายบาตรที่
เต็มไปด้วยเปือกตมแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ครั้นเห็นสีหน้าของ
สามีแสดงว่ามีจิตที่สงบในการให้ทาน การรับ การไม่เคารพ
และการประทุษร้าย จึงรู้สึกสลดใจมาก เมื่อรับบาตรมาแล้ว
เอาน้ำหอมอย่างดีล้างให้สะอาด พอหายโกรธก็เกิดกุศลจิตขึ้น
มาใหม่ ได้ถวายน้ำตาลกรวดกับเปรียงจนเต็มบาตร หลังจาก
นั้นไม่ว่าท่านจะเกิดในภพชาติใดๆ ก็มีรูปงามเพราะได้ถวายทาน
แต่มีกลิ่นตัวเหม็นเพราะความโกรธที่ได้ทำต่อพระปัจเจกพุทธเจ้า

ต่อมา ในสมัยพระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อสามี
สร้างพระเจดีย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเร็จแล้ว นางมี
ความยินดีได้ถวายแผ่นอิฐทองคำอย่างดี เอาแผ่นอิฐนั้นชุบด้วย
น้ำหอมที่เกิดจากเครื่องหอม ๔ ชนิดจนเปียก ให้ช่างเอารัตนะ

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๒๐

๗ ประการ ทำตะเกียง ๗๐๐,๐๐๐ ดวง ใส่เปรียงจนเต็ม ให้ใส่
ไส้พันไส้ตามประทีปตั้งไว้ ๗ แถว บูชาพระลัมมาลัมพุทเธเจ้า
ผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์โลกด้วยจิตเลื่อมใส ด้วยบุญนั้นจึงทำให้พ้น
จากกรรมที่มีกลิ่นตัวเหม็น

แม้ในครั้งนั้น นางก็มีส่วนในบุญนั้นเป็นพิเศษ เมื่อสามี
มาเกิดในแคว้นกาลิ มีนามปรากฏว่า สุมิตตะ นางได้เป็นภรรยา
นายสุมิตตะนั้นอีก เจริญด้วยสุขสมบัติร่วมกัน ทั้งยังเป็นที่รัก
ของสามี ครั้งนั้นสามีได้ถวายผ้าโพกศีรษะเนื้อดีแก่พระปัจเจก-
พุทเธเจ้า แม้นางก็ได้มีส่วนแห่งทานที่ได้อนุโมทนา เมื่อมา
บังเกิดในกำเนิดชาวโกลิยะในแคว้นกาลิ ครั้งนั้นสามีพร้อมกับ
บุตรชาวโกลิยะ ๕๐๐ คน ได้บำรุงพระปัจเจกพุทเธเจ้า ๕๐๐ องค์
อาราธนาพระปัจเจกพุทเธเจ้าเหล่านั้นให้อยู่จำพรรษาตลอด
ไตรมาส และได้ถวายไตรจีวร นางก็ได้มีส่วนร่วมในบุญกุศล
ครั้งนั้นด้วย ครั้นเคลื่อนจากอัฐภาพนั้น สามีได้เกิดเป็นพระ-
ราชาพระนามว่า นันทะ มีพระอิสริยยศยิ่งใหญ่ แม้นางก็ได้เป็น
พระมเหสีของท้าวเธอ เป็นผู้มั่งคั่งในสิริราชสมบัติ

พระเจ้านันทะเคลื่อนจากอัฐภาพนั้นแล้ว เกิดเป็นพระ-
เจ้าพรหมทัต ผู้เป็นใหญ่ในแผ่นดิน พระนางกับพระเจ้าพรหมทัต
ได้อาราธนาพระปัจเจกพุทเธเจ้า ๕๐๐ องค์ ผู้เป็นพระโอรสของ
พระนางปทุมวดี ให้อยู่ในพระราชอุทยานแล้วอุปัฏฐากบำรุง

พระภัททกาปิลาณีเถรี

๓๒๑

พระปัจเจกพุทธเจ้าเหล่านั้นจนตลอดชีวิต ทั้งสองได้สร้างพระเจติยไวัหลายองค์ แล้วพากันบวช เจริญอัปมัญญา แล้วได้ไปสู่พรหมโลก ครั้นจุติจากพรหมโลก ในที่สุดสามีได้มาเกิดเป็นปิณฑิมาณพมิตรพัสสัมบดีมากมาย และนางก็ได้มาเกิดเป็นลูกสาวเศรษฐี แม้ว่าพ่อแม่จะจับทั้งสองให้แต่งงานกัน แต่ทั้งสองไม่ยินดีในการครองเรือนจึงออกบวชพร้อมกัน ในที่สุดเมื่อบารมีเต็มเปี่ยมก็ได้บรรลุเป็นพระอรหันต์ทั้งสองท่าน และได้รับการยกย่องจากพระบรมศาสดาตามที่ได้ตั้งจิตปรารถนาไว้ทุกประการ

เราจะเห็นว่า ชีวิตของนักสร้างบารมีผู้เป็นบัณฑิตนักปราชญ์ที่ประสบความสำเร็จโดยตลอด เพราะได้สั่งสมบุญบารมีไว้อย่างดีแล้ว บนเส้นทางชีวิตที่เต็มไปด้วยบุญกุศลล้วนๆ แม้บางชาติจะพลั้งพลาดไปบ้าง แต่ถ้ายังยึดมั่นในการสั่งสมบุญบารมีแล้ว ย่อมจะไม่มัววันตกต่ำ แม้เส้นทางจะยาวไกล แต่ถ้าใจเรามั่นอยู่ในการสร้างบารมี เราจะเข้าใกล้พระนิพพานเข้าไปทุกขณะ เพราะฉะนั้นให้ทุกๆ ท่านตั้งใจสร้างบารมีกันให้เต็มที่ และหมั่นตรึกระลึกถึงบุญที่ศูนย์กลางกาย ให้ใจอยู่ในบุญกันตลอดเวลา

